

PATVIRTINTA
Alytaus kolegijos
Akademinės tarybos
2012-11-22 protokolu Nr. V3-62

ALYTAUS KOLEGIJOS NEFORMALIOJO SUAUGUSIŪJŲ ŠVIETIMO SISTEMOJE ĮGYTŲ MOKYMOŠI PASIEKIMŲ VERTINIMO IR KOMPETENCIJŲ PRIPAŽINIMO TVARKOS APRAŠAS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų mokymosi pasiekimų (toliau – pasiekimų) vertinimo ir kompetencijų pripažinimo tvarkos (toliau – tvarka) aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Švietimo Įstatymo 17 str. 4 punktu, kuris teigia, kad *„Neformaliojo švietimo būdu asmens įgyta kompetencija gali būti pripažįstama kaip formaliojo švietimo programos ar kvalifikacijos dalis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta arba aukštosios mokyklos nusistatyta tvarka“* (2003 m. birželio 17 d, Nr.IX-1630), aktuali redakcija 2010-01-21) ir 39 str. 1 punktu teigiančiu, kad *„asmens formaliojo, neformaliojo ar savišvietos būdu įgyti mokymosi pasiekimai įteisinami įstatymų nustatyta tvarka išduotu dokumentu (pažymėjimu, brandos atestatu, diplomu), kurio turinį, formą ir išdavimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija“*, ir Švietimo ir mokslo ministro Įsakymu Nr.V-2319 (2010-12-31) patvirtintomis *„Neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo aukštosiose mokyklose rekomendacijomis*.

2. Tvarka taikoma asmenims, turintiems vidurinį išsilavinimą patvirtinantį dokumentą ir pageidaujantiems, kad būtų įvertinti jų mokymosi pasiekimai ir pripažinti studijų rezultatais.

3. Tvarka taikoma ir asmeniui (kandidatui), studijuojančiam pagal formalią koleginių studijų programą, bet siekiančiam neformaliojo ir savaiminio mokymosi ar savišvietos būdu įgytų mokymosi pasiekimų vertinimo, kompetencijų pripažinimo ir kompetencijų formalizavimo ir asmeniui (kandidatui), nestudijuojančiam pagal koleginių studijų programą, taip pat asmenims (kandidatams):

3.1. turintiems vidurinį išsilavinimą ir pageidaujantiems įsivertinti neformaliuoju, savaiminiu ir savišvietos būdu įgytas kompetencijas;

3.2. pareiškusiems ketinimą dalyvauti neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo procedūroje, siekiant įgyti aukštojo mokslo kvalifikaciją;

3.3. siekiantiems neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų oficialaus patvirtinimo dokumentu, turint tikslą padidinti savo galimybes darbo rinkoje;

- 3.4. neturintiems aukštojo išsilavinimo toje srityje, kurioje dirba;
- 3.5. turintiems aukštąjį išsilavinimą, bet dirbančiam ne pagal suteiktą kvalifikaciją.
4. Bet kuris aukščiau minėtas asmuo (kandidatas) turi teisę pretenduoti vertinti ir pripažinti jo mokymosi pasiekimus, įgytus:
 - 4.1. profesinėje veikloje,
 - 4.2. savanoriškoje veikloje,
 - 4.3. kursų, seminarų, stažuokių, projektų ir kt. vykdymo metu,
 - 4.4. laisvalaikio metu.
5. Tarp kandidato ir kolegijos sudaroma sutartis, kurioje apibrėžiami abiejų šalių finansiniai įsipareigojimai ir kiti santykiai (5 priedas).

2. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

6. Šioje tvarkoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853), Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatyme (Žin., 1998, Nr. 66-1909) ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme (Žin., 2009, Nr. 54-2140) apibrėžtas sąvokas, pvz.:

Gebėjimas – mokymosi/studijų rezultate išlavintas atitinkamas gabumas, tam tikrų intelektualinio ir/ar fizinio pobūdžio veiksmų atlikimas konkrečioje veiklos srityje. Gebėjimus sudaro mokėjimai ir įgūdžiai.

Ekspertas – asmuo, vertinantis pretendento pasiekimus ir nustatantis kompetencijas, specialiai pasirengęs šiam darbui (atitinka kvalifikacinius reikalavimus) bei kuris išmano suaugusiųjų mokymosi ypatumus ir gali konsultuoti kolegas aukščiau išvardintais klausimais.

Mokymosi pasiekimų aplankas (portfolio) – pretendento pasiekimų įrodymų: pažymėjimų, dokumentų, darbdavio atsiliepimų, projektų, planų, savianalizės ir kt., kuriais pagrindžiami mokymosi pasiekimai, rinkinys.

Neformaliojo ir savaiminio mokymosi, ar savišvietos būdu įgyti mokymosi pasiekimai – pasireiškia kaip žinios, įgūdžiai, gebėjimai bei vertybinės nuostatos, kuriuos asmuo gali pademonstruoti mokymosi pabaigoje. Tam tikras mokymosi pasiekimų derinys gali sudaryti kompetenciją.

Neformaliojo ir savaiminio mokymosi, ar savišvietos būdu įgytų Mokymosi pasiekimų vertinimo ir kompetencijų pripažinimo procedūra – kandidato, vertinimo institucijos, konsultantų bei vertintojų veiksmų visuma, nuosekli asmens pasiekimų vertinimo veiksmų, metodų ir procesų eiga.

Neformalusis mokymasis – asmens ir visuomenės interesus atliepiantis mokymasis, lavinimasis ar studijos, kuris vyksta šalia pagrindinių švietimo ir mokymo sistemų. Jis yra

apgalvotas ir organizuotas. Su formalioju mokymusi bendra yra tai, kad ši mokymąsi riboja institucinė priklausomybė. Jis būdingas kvalifikacijos tobulinimo sričiai. Neformalusis mokymasis gali būti teikiamas darbo vietose, juo gali rūpintis visuomeninės organizacijos ir grupės, taip pat organizacijos, įkurtos formaliai sistemai papildyti (meno, muzikos, sporto veikla). Valstybės pripažinti dokumentai neišduodami.

Kandidatas – asmuo, pageidaujantis, kad jo pasiekimai įgyti mokantis neformaliai ir savišvietos ir/ar savaiminiu būdu, būtų įvertinti, o jų pagrindu įgytos kompetencijos – pripažintos.

Konsultantas – asmuo, konsultuojantis kandidatą, kaip pasirengti kompetencijų vertinimui.

Savišvieta – nuolatinis savarankiškas mokymasis, kuris remiasi asmens iš jį supančios informacijos erdvės (bibliotekos, žiniasklaidos priemonės, internetas, muziejai, parodos ir t.t.) gaunamomis žiniomis ir iš kitų perimta gyvenimo patirtimi.

Savaiminis mokymasis – natūralus, reguliariai vykstantis, patirtinis mokymasis profesinės veiklos metu, savanoriškoje veikloje, laisvalaikio metu, kuris nėra iš anksto suplanuotas ir apgalvotas, tikslingas ar specialiai organizuotas.

Studijų rezultatai – studijų metu įgytų žinių ir gebėjimų visuma, kurios apimtis apibrėžiama kreditais, o lygis įvertinamas pažymiu.

Pasiekimų įvertinimo ir dalykų įskaitymo forma (kortelė) – dokumentas, kuriame įrašomi pasiekimų vertinimo pagrindu įskaitytų dalykų pavadinimai, dalykų apimtis kreditais ir įvertinimas pažymiu.

Vertintojas – asmuo, vertinantis kandidato pasiekimus ir nustatantis pastarojo kompetencijas, kuris yra specialiai pasirengęs šiam darbui (atitinka kvalifikacinius reikalavimus). Kandidato mokymosi pasiekimus gali vertinti ir dėstytojų grupė.

Vertinimo procedūra – nuosekli asmens pasiekimų vertinimo veiksmų, metodų ir procesų eiga.

Vertinimas (pasiekimų) – procesas, kurio metu renkami ir gaunami patvirtinimai apie besimokančiojo mokymąsi, pasiekimus bei įgytas kompetencijas. Vertinimu užbaigiamas tam tikras mokymo dalykas, modulis, kvalifikacijos įgijimas ir kt.

Vertinimo kriterijus – požymis, pagal kurį lyginami vertinimo objektai. Vertinimo kriterijai yra demonstruojamos elgsenos, tam tikrų veiklos operacijų atlikimas ir pan.

Įvertinimas – mokymosi pasiekimų atitiktis studijų rezultatams išraiška pažymiu.

3. BENDRI NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO SISTEMOJE ĮGYTŲ MOKYMO SI PASIEKIMŲ VERTINIMO IR KOMPETENCIJŲ PRIPAŽINIMO PRINCIPAI

7. Prieinamumo principas. Suinteresuoti asmenys gali siekti, kad jų neformaliojo

suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytos kompetencijos būtų vertinamos ir pripažįstamos neatsižvelgiant į jų įgijimo būdą. Prieinamumas reiškia procedūrų aiškumą, lygių galimybių užtikrinimą, vertinimo esmės, reikalavimų aiškumą, vertinimo rezultatų aptarimą.

8. Lankstumo principas. Taikoma vertinimo metodika leidžia įvertinti kandidato neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytas kompetencijas neatsižvelgiant į tai, kur ir kaip jos buvo įgyjamos, sudaroma galimybė projektuoti individualius studijų kelius kandidatui, patenkančiam į aukštojo mokslo sistemą iš įvairios aplinkos: praktinės veiklos, institucijos, vykdančios neformalųjį švietimą, kitos valstybės ir t. t.

9. Skaidrumo ir objektyvumo principas. Kandidato neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytos kompetencijos vertinamos derinant ir jungiant įvairius vertinimo metodus ir išvengiant vertintojo subjektyvaus požiūrio į vertinimo procedūras, kriterijus ar vertinamą kandidatą. Kandidatui suteikiama grįžtamoji informacija apie priimtą sprendimą ir sudaroma galimybė teikti apeliaciją.

10. Prilyginamumo principas. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytos kompetencijos vertinamos pagal atitinkamoje studijų programoje aprašytas studento turimas žinias ir gebėjimus jam baigus mokymosi dalyką, modulį, programą (toliau – studijų rezultatai).

11. Savanoriškumo principas. Savanoriškai apsisprendamas dalyvauti vertinimo procese, vertinimu suinteresuotas kandidatas yra atsakingas už pateiktus vertinti neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytas kompetencijas liudijančius dokumentus, medžiagą: pažymėjimus, darbdavių atsiliepimus, projektus, savianalizes, vaizdo ir garso įrašus, darbų pavyzdžius ir kt. (toliau – kompetencijų įrodymai), yra motyvuotas būti vertinamas, pasirengęs vertinimo procedūrai ir, jei siekia įgyti kvalifikaciją, sąmoningai planuoja tolesnes studijas aukštojoje mokykloje.

IV. NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO SISTEMOJE ĮGYTŲ MOKYMOŠI PASIEKIMŲ VERTINIMO IR KOMPETENCIJŲ PRIPAŽINIMO PROCEDŪROS ORGANIZAVIMAS

12. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų mokymosi pasiekimų vertinimo ir kompetencijų pripažinimo procedūrą Alytaus kolegijoje koordinuoja Kompetencijų ir mokslo taikomosios veiklos centras (toliau – Centras).

12.1. Centras parengia AK studijų programų Mokymosi pasiekimų aplankus (portfolio) ir kitus, šiai procedūrai reikalingus dokumentus, jeigu reikia: sutartį (5 priedas), profesinio pokalbio formą (8 priedas), veiklos liudininkų parodymų formą (11 priedas) ir kitus.

12.2. Centras teikia kandidatui pirminę informaciją apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų mokymosi pasiekimų vertinimo ir kompetencijų pripažinimo ar

pripažinimo studijų rezultatais procedūros organizavimą ir eigą Alytaus kolegijoje.

12.3. Centras rengia direktoriaus įsakymą procedūros vykdymui, pagal siūlomų vertinti kompetencijų sąrašą (6 priedas).

12.4. Kandidatas pateikia Centru:

12.4.1. Užpildytą kandidato anketą – prašymą¹ (2 priedas) arba tik prašymą² (1 priedas) įvertinti jo neformaliojo švietimo būdu įgytus mokymosi pasiekimus ir prašymą dėl dalyvavimo neformaliojo ir/ar savaiminio ir/ar savišvietos būdu įgytų mokymosi pasiekimų vertinimo ir kompetencijų pripažinimo procedūroje (4 priedas).

12.4.2. Gyvenimo aprašymą (pavyzdys – 3 priede).

12.4.3. Vidurinį arba kitokį išsilavinimą patvirtinančių dokumentų kopijas ir originalus.

12.4.4. Įmokos už prašymo dalyvauti procedūroje kvitą.

12.4.5. Įmokos už mokymosi pasiekimų vertinimo ar kompetencijų (kompetencijos) pripažinimą kvitą³.

V. NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO SISTEMOJE ĮGYTŲ MOKYMOŠI PASIEKIMŲ VERTINIMO IR KOMPETENCIJŲ PRIPAŽINIMO PROCEDŪROS ETAPAI

13. Informavimas:

13.1. Ši tvarka skelbiama viešai AK tinklalapyje.

13.2. Centras įpareigojamas viešinti neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų mokymosi pasiekimų vertinimo ir kompetencijų pripažinimo galimybę Alytaus kolegijoje ir plėsti Alytaus visuomenės suvokimą apie šią galimybę, pačios procedūros organizavimą.

14. Konsultavimas:

14.1. Pradinį kandidatų konsultavimą, kurio metu jiems teikiama informacija apie visas, katedros kuruojamas studijų programas, vykdo atitinkamos katedros vedėjas (taikomas pokalbio metodas, pildomas 6 priedas).

14.1.1. Pradiniam kandidatų konsultavimui skiriama viena akademinė valanda.

14.1.2. Tolesnį kandidatų konsultavimą vykdo katedrų dėstytojai, turintys tam specialų pasirengimą (taikomi mokymosi pasiekimų aplanko, testavimo, stebėjimo, savianalizės/refleksijos ir kt. metodai).

14.1.3. Kandidatus konsultuojančiam dėstytojui skiriama iki dvidešimt akademinų valandų, kiekvieną konsultavimo valandą jis aprašo stebėjimo formoje (7 priedas).

¹ Jeigu kandidatas nėra AK studentas

² Jeigu kandidatas yra AK studentas

³ Procedūrą finansuoja kandidatas, taip pat gali finansuoti darbdavys, asociacijos, Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys.

14.2. Kandidatų konsultavimas vykdomas kiekvienų akademinų metų pirmojo semestro metu.

14.3. Konsultantai kandidatui pataria kaip paruošti mokymosi pasiekimų aplanką, pasirengti vertinimui ir kt.

14.4. Atitinkamų studijų programų konsultantai skiriami katedrų vedėjų siūlymu ir tvirtinami direktoriaus įsakymu.

14.5. Kandidatas savo mokymosi pasiekimų aplanką (12,13 priedas), parengtą per sutartyje nurodytą laiką, pateikia vertintojams-ekspertams.

15. Vertinimas:

15.1. Vertintojų – ekspertų komisija, pagal atitinkamas studijų programas, skiriama direktoriaus įsakymu.

15.2. Vertintojų – ekspertų komisija susideda iš ne mažiau kaip trijų vertintojų: katedros vedėjo, atitinkamo dalyko dėstytojo, socialinių partnerių atstovo ir kt.

15.3. Vertintojų – ekspertų komisija analizuoja mokymosi pasiekimų aplanko turinį ir įvertina, ar jame pateikti įrodymai pagrindžia kandidato pasiekimus, kurių pagrindu bus pripažintos kompetencijos ir pateikia įvertinimo formą (10 priedas)⁴.

15.4. Vertintojų – ekspertų komisija nustato suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų ir studijų rezultatų atitiktis bei šios atitikties apimtis.

15.5. Jei mokymosi pasiekimų aplanke pateikti įrodymai tik iš dalies pagrindžia turimas kandidato kompetencijas, vertintojų – ekspertų komisija nusprendžia, kokiais vertinimo metodais bus vertinama papildomai, apie tai informuoja pretendentą skirdama papildomą pasiekimų vertinimo datą.

15.6. Vertintojų – ekspertų komisija per 10 darbo dienų parengia galutinę vertinimo ataskaitą (9 priedas), kurioje pateikia išvadą – pripažinti arba nepripažinti neformaliojo ir/ ar savaiminio mokymosi ir/ar savišvietos būdu įgytus mokymosi pasiekimus ir kompetencijas. Pripažinimo atveju mokymosi pasiekimų lygis įvertinamas pažymiu 10 balų sistemoje.

15.7. Fakulteto dekanas supažindina kandidatą su komisijos sprendimu ir vertinimo rezultatais.

16. Sprendimo priėmimas:

16.1. Įskaitymas:

16.1.1. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų mokymosi pasiekimų įskaitymas vyksta pagal studijas reglamentuojančius LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymus bei šią tvarką.

16.1.2. Alytaus kolegijos studento laisvai pasirenkami dalykai įskaitomi be

⁴ Jeigu reikalingas žinių testavimas, jo rezultatus vertintojų- ekspertų komisija pateikia formoje (9 priedas).

apribojimų.

16.1.3. Studijų kreditų, suteiktų už kandidato neformaliojo ir/ar savaiminio mokymosi bei savišvietos būdu įgytas kompetencijas gali būti ne didesnė negu 75 procentai visos ketinamos studijuoti ar studijuojamos studijų programos apimties.

16.1.4. Alytaus kolegijos studijų programų baigiamasis darbas neįskaitomas.

16.1.5. Katedros vedėjas parengia įskaitymo dokumentą – formą (14 priedas) arba – Alytaus kolegijos nustatytos formos studijų pažymėjimą.

16.1.6. Pagal kandidato pateiktą prašymą ir patvirtintos neformaliojo ir savaiminio mokymosi bei savišvietos būdu įgytų mokymosi pasiekimų įskaitymo formos duomenis atitinkame fakultete parengiami dokumentai (įsakymai, individualios studijų programos, pažymos) apie įskaitytus dalykus ar modulius.

16.2. Įforminimas:

16.2.1. Įskaitytų dalykų pavadinimai, jų apimtis kreditais ir įvertinimai įrašomi išduodamo diplomo priedėlyje arba akademinėje pažymoje.

16.2.2. Dalykų pavadinimai, įvertinimai, kiti duomenys, susiję su studijų rezultatu įskaitymu, į diplomo priedą (priedėlį) ar akademinę pažymą įrašomi lietuvių kalba.

16.2.3. Jei kandidatas nestudijuoja Alytaus kolegijoje, jam išduodamas pažymėjimas, kuriame nurodomos pripažintos kompetencijos.

16.2.4. Visi dokumentai, įrodantys kandidato pasiekimus (mokymosi pasiekimų aplankas, protokolai, žinių patikrinimo testai ir kt.) saugomi atitinkamo fakulteto dekanate arba perduodami į archyvą.

16.3. Finansavimas. Už kompetencijų vertinimą, pripažinimą yra imamas nustatyto dydžio mokestis, kurį sudaro:

16.3.1. Įmoka už prašymo dalyvauti neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo procedūroje nagrinėjimą, taip pat Alytaus kolegijos pasirengimą vertinimo procedūrai; ši įmoka yra ne didesnė nei 1 bazinės socialinės išmokos dydis;

16.3.2. Įmoka už kompetencijos (kompetencijų) vertinimą, kuri priklauso nuo kandidato neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytos kompetencijos (kompetencijų) ir studijų rezultatų atitikties apimties, už vieną studijų kreditą taikant įmoką, išreiškiamą bazinės socialinės išmokos (toliau – BSI) dydžiu. Ši įmoka neturi būti didesnė nei 0,6 BSI.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Jei kandidatas nesutinka su sprendimu dėl mokymosi pasiekimų vertinimo ir kompetencijų (kompetencijos) pripažinimo, jis turi teisę per 20 dienų nuo atsakymo gavimo dienos pateikti apeliaciją Alytaus kolegijos direktoriui.

18. Apeliacijoms dėl mokymosi pasiekimų vertinimo ir kompetencijų (kompetencijos) pripažinimo nagrinėjimui direktorius sudaro apeliacinę komisiją, susidedančią iš 3 narių.

19. Apeliacinė komisija gautą skundą išnagrinėja ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų ir pateikia raštišką atsakymą skundą padavusiam asmeniui.

20. Ši tvarka įsigalioja nuo jos patvirtinimo dienos.
